Виле ШУМАДИЈЕ

ОД ОПЛЕНЦА ДО КРАГУЈЕВЦА

Има једна позната песма која слави лепоте предела где живе Шумадинци, а коју они, весељаци, радо певају, а koja каже: "Шумадијо Шумадијо, ко би тебе оставио, Шумадијо ој, родни крају мој"

И заправо, ко би тебе оставио, Шумадијо! Лепа, плодна, зелена, брдовита, валовита, блага, питома. А такви су јој и људи - добри, лепи, мирни, скромни, радни, весели, отворени, гостољубљиви, племенити, а какви људи такви и обичаји..

"Дани отворених дворишта" - село Влакча

©copyright 1-15 str. **R**azvojna **I**nicijativa **O**blasti **SR**bija **CE**ntar 'RIO SR.CE' www.plavosrce.com МЈЂ07-2012

ШУМАДИЈО ШУМАДИЈО КО БИ ТЕБЕ ОСТАВИО, ШУМАДИЈО ...

Пејзажи Шумадије из угла наших фото-мајстора Драгољуба Замуровића, Наташе Давидовић, Марко-а, Марка Косовчевића, ..

Једног летњег дана, имао сам прилику да се возим "шумадијским путем", од Тополе и Опленца ка Крагујевцу и да свратим до села Доња Шаторња. Испред мене пуцају kолоритни видици, таласају житна брда и зелени брежуљци, у даљини бескрајно шаренило плодне вегетације. Имао сам утисак да сам на некој блаженој висоравни, одакле видим цео свет, а граница изнад мене само огромно светло небо плаво, и сунце усијало ... Ветар благо чарлија, тек да не буде врућe, тишина овладала и у ушима одзвања, просто звони после градске буке, птичице цврkућу, а има и граје деце у сеоској школи!

Сретнем понеког сељана, обично руменог и угојеног, он ми каже добар дан и настави својим путем ил' радознало гледа како ја идем његовим. Радо би ми помогао ако треба, изнео чашу воде ако сам жедан, показао правац којим требам ићи...

А кад идила прође, повратак кући у "Блоку" сивом, у стану, са погледом на кровове 'белог' града ил сивило комшијине оронуле, од смога поцрнеле бетон-фасаде, кад се човек поврати од те лепоте природе, и благости тежачким радом огрубелих сељана, снађе га туга при помисли на другу, ил' ову реалну, од других изрежирану страну тог идиличног живота.

Тако, човек затекне себе да размишља како једног таквог делију какав је наш сељанин, неко тамо далеко, "преко седам мора", који никада овде ни био није, */али и понеко овдашњи/*, може да назове варваром, убицом, реметиоцем света!! Зар се народ по обичају не препознаје. Зар неко ко има ниску тарабу тек да му кућа делује ограђено, а капију увек отворену да дочека сваког пролазника, зар цветови у народној ношњи и "ситан вез"- коло у игри, са лепршавом марамицом у коловође, не говоре о нарави једног народа!

Али човеka мучи и друга брига, већа и важнија, наша можда најважнија. Рекох, има деце у Шумадији. Има, али мало, јако мало, Шумадија је скоро празна. Мало људи је остало. Све је отишло, за .....

„За Београд"!

Поред толике лепоте! И плодности! И просрaности!

И тако испаде да лепа песма "Шумадијо Шумадијо, ко би тебе оставио, Шумадијо ој....." има и другу страну, ону ружнију, ону остављену! Шумадинац је ипак изневерио себе и оставио Шумадију. Тачније, у својој добродушности и племенитости, наивној вери у истинску праведност и природну уређеност поретка, а заправо у својој

лаковерности, допустио је, или тачније није ни био свестан, да га други преводе гладног преко његових златних житних поља. Друге је развијао, себе запостављао, друге обогатио, себе осиромашио. И сад иде за `лебом!

Зато је Шумадија данас тако празна и тако неразвијена.

ТАКО БОГАТА А ТАКО СИРОМАШНА!

Али после дубоког сна, дугодеценијске хипнозе, буди се Моравац, буди се Шумадинац. Схвата да, ако жели да напредује, и о себи и својој кући сам одлучује, мора увек и на свом огњишту да буде будан, мора да држи своју судбину у својим рукамам а са другима сам о себи збори

И тако се неке ствари покрећу, полако, али правим питем. Прво кућа да добије домаћина, а како мудрост долази, тако се и мудра искуства других овде користе - за добробит овдашњу.

Шумадија k'o Toskana

/"Šumadija, Serbian Tuscany"/ – "Шумадија српска Тоскана" је промотивни слоган сајта једне шумадијске етно куће из Мале Врбице, који раме уз раме слави лепоте Тоскане и Шумадије.

"Као што Француска има своју Бургундију, Италија Тоскану, тако и Србија има своју Жупу" поручују доказани ентузијасти једног удруженја за промоцију фестивала класичне музике, асоцирајући на сличност Жупе и Тоскане *„столетним виноградима, чаробним шумама и котрљајућим брдима, као прави океан инспирације сваког уметника".*
http://www.plavosrce.com/DOWNLOAD/Medunarodni%20festival%20klasicne%20muzike%20Aleksandrovac%20Zupski.pdf

Мудрост твораца и једне и друге поруке проистиче из спознаје значаја и вредности Тоскане и жеље и тежње њеног поистовећивања са вредностима нашег поднебља, природног, људског, уметничког.

Заправо оно што и ја једном написах у својим коментарима

... кад мудрост дође
Србија је Исток на Западу
и Запад на Истоку
Такво искуство јој помаже
да изабере најбоље са
Истока и најбоље са Запада

и што покушавам овде да промовишем, а то је да изаберемо најбоље и са Истока и са Запада као инспирацију и узор у стварању нашег најбољег, нама у корист, а другима за дивљење.

Избором најбољег са Запада, *у овом контексту,* Тоскана је овде цитирана у том најбољем, за нас смислу, а ја ћу се придружити у истом духу, нудећи свој пројект Шумадији.

wikipedia

Тоскана *је једна од најлепших регија Италије. Налази се у њеном средишњем делу. Главни град је Фиренца, а познати градови и туристичка одредишта су и Пиза, Ливорно, Прато, Сијена, Лука.*

Панорама Фиренце

познати туристички градић Сан Ђимињано

Тоскана је позната по великом броју очуваних старих градова. Због тога је на тлу Тоскане чак шест места стављено на списак баштине УНЕСКО-а, а сама покрајина је једна од туристички најпосећенијих области света.

Тоскана је дала велики број уметника светског гласа, нарочито током времена ренесансе.

Површина покрајине је 22.990 km² , број становника 3.686.377

У оквиру Тоскане разликује се неколико природних целина. Северни и источни чији највиши врхови досежу и преко 2.000 м надморске висине.

У јужном и средишњем делу налази се пространо побрђе (66% покрајине), познато по виноградарству и воћарству. ***Тоскана је иначе позната по својим брдовито-брежуљкастим пределима****, који су украшени боровима чемпресима, дрвећем маслине и многим виноградима.*

Најмања целина, али много значајнија од свог удела у покрајини је равничарска, махом у долини реке Арно.

Индустрија је махом развијена око великих градова и разноврсна је.

слика - предео Монтерки, заштићени »културни пејзаж » Тоскане

Ова целина покрајине, додатно прошарана бројним мањим старим насељима и усамљеним велепоседима, поседује изузетну лепоту, па је постала симбол појма "културни пејзаж", /заштићени предели, њих око 120/, путем којег се ови предели чувају као национално благо.

Туризам је изузетно битна развојна грана покрајине. Развијене су све врсте туризма, од којих се највише истиче културолошки туризам, везан за очувано урбано и уметничко наслеђе и знаменита места.

И стварно, уз све разлике, наизглед неупоредиве, али када погледамо делове Тоскане и Жупу видимо сличности, кад погледамо делове Тоскане и Шумадије опет видимо сличности, и у крајњем случају кад погледамо покрајину Тоскану и Област Србија Центар, која обједињује и Жупу и Шумадију, и Рашку, видимо сличности.

И покрајина Тоскана и област Србија-Центар су приближне површине, око 22 000 км2, и једна и друга су били носиоци најзначајнијих културно-историјских и националних вредности одређене епохе, и у једној и у другој има старих градића, само су они у Тоскани и даље насељени, животни, и имају духа медитеранског, лепоте латинске и патине античке, а код нас су давно запуштени, без народа, некима трагови скоро уништени, и само су неми хладни, оронули споменици и сведоци српско-византијске славне прошлости, прекинуте каснијим дуговековним окупационим мраком османлијским, али и још трагичнијим немаром наше скорије националне дезоријентације.

У Тоскани, у Фиренци су стварали најбољи уметници и учени људи средњег века, у време епохе Ренесансе, као што су Ботичели, Микеланђело, Леонардо да Винчи, Макијавели, Галилео Галилеј ...

Код нас су још много раније непознати иконописци осликали најлепше фреске света у манастирима Сопоћани, Милешева,... чему се ових година, на промоцијама код њих, диве и сами Фирентинци.

FRESKA 'USPENJE SVETE BOGORODICE' IZ CRKVE SVETE TROJICE U MANASTIRU SOPOĆANI JE NA SVETSKOJ IZLOŽBI U PARIZU 1961 GODINE PROGLAŠENA ZA NAJLEPŠU FRESKU ČITAVOG SREDNJEG VEKA

У Тоскани има пуно примера заштићених предела 'културних пејзажа', код нас их има, али углавном нису посебно заштићени - подручје Жупе са старим градом Козником, Маглич са Ибарском долином и манастирима Студеницом и Жичом , Рас са Ђурђевим ступовима и Сопоћанима, Милешева са Милешевцем, Манасија, тврђава и манастир, Таково, Топола са Опленцем, ...

А имамо и планине и равнице, а посебно своје житне брдовито-брежуљкасте пределе Шумадије, плодније него исте такве њихове по чему су они иначе препознатљиви.

Немамо маслињаке ал имамо винограде к'о они, и опленачке и жупске, традиција се обнавља, али и воћњаке, повртњаке, и плодне житнице.

Нисмо ни приближно познати као Тоскана, али имамо и туристе, додуше не тако много и тако разноврсне као они, а могло би, и те како, али то је друга прича, о центризму, а и тога ће бити кад ствар дође на своје место, и кад аеродром МОРАВА једном озбиљно проради.

Наравно нисмо ми Тоскана, ал ни Тоскана није Шумадија, ни Жупа ни Рашка. Не требамо ни да будемо, али је лепо да се у нечем поредимо* И изнад свега да се у народу разбију предрасуде и демистификују митови. Да народ види да и ми "коња за трку имамо", само треба да га 'оседламо' и свету покажемо. Уосталом, зар у спорту те предрасуде нисмо победили, и своје место доказали.

**Било би интересантно, уз сву разлику културолошку, историјску, географску, економску. антрополошку, идт., направити студијску паралелу између ове две области, /пре свега у природним потенцијалима/, а верујем да би коначан резултат, уз уважавање нашег историјског и политичког хендикепа /османлијског и комунистичког/, и економске реалности, показао да би предност била на страни области Србија-Центар.*

*©copyright'RIO SR.CE'

пројект

500 Вила Шумадије - од Опленца до Крагујевца!

Пројект 500 вила полази од тога да ми имамо и можемо, и да хоћемо да будемо као други и бољи од других, јер не постоји ни један једини разлог да не буде тако. Са правим људима, са домаћинима!

Пројект **'500 вила Шумадије'** иницира изградњу 500-1000 породичних вила у плански дефинисаном и заштићеном просторном пејзажном опсегу, на потезу од Опленца ка Крагујевцу, на врховима брда и брежуљака одакле се пружају најлепше панораме пејзажа, и на којима би виле биле најлепши цветови ове велике цветне баште. Све виле би имале искључиво, или првенствено комерцијално туристички карактер. и биле би промовисане и заштићене као јединствен бренд Vile Šumadije*.

Вредност једне виле, изграђене на пољопривредном земљишту од мин 20-50 ари са актуелном ценом једног ара цца. 50 еура, минималне површине 100-150 м2, за пријем мин. 10 ино-гостију са обавезним базеном примереним капацитету гостију, и пратећим садржајима, не би требала да буде виша од 70-150.000 еура, што значи да би укупна инвестиција за 500 вила била око 37.500.000 – 75.000.000 еура.

Број запослених би био, мин. 2 члана породичног домаћинства, тј. власника виле + мин.2 запослена са стране што је 4 запослена или укупно за све виле 2.000 директно запослених.-плус ланчани ефекат

Трајање сезоне 5 месеци –средина априла до средине септембра, са дневним прометом ино-гостију мин. цца 700, а на нивоу сезоне 100.000 са цца. 700.000 ноћења.

Циљеви директни - оживљавање дефинисаног потеза Шумадије, и поспешивање развоја
- упошљавање домаћег становништва, те његова демографска стабилизација, али и
- поспешивање имиграционих токова ка овом простору, пре свега са подручја Београда.
Циљеви индиректни пројекта
-обогаћивање генералне туристичке понуде новим садржајем и дестинацијом
-поспешивање рада грађевинске и друхе оперативе и последично ланчане реакције
-повећање ино параметара, с обзиром на акцент на ино кориснике услуга вила

Предуслови имплементације пројекта
укључивање државе и локалне самоуправе у почетним фазама у смислу
-презентације и популаризације пројекта,
-одобравање субвенција и субвенционисаних кредита са гаранцијом државе,
-обезбеђивање опремљене комуналне инфраструктуре и сл.
-кључивање Туристичког савеза Србије и посебно националног авио превозника ЈАТ-а у афирмацију и развој националног туризма и популатизацији домаћих туристичких дестинација.итд.

Предуслови успеха пројекта
-активна операционализација аеродрома Морава
-заједнички организациони, координирајући и управљачки наступ преко јединственог професионалног тела у функцији праћења и реализације свих токова процеса, од изградње, едукације, стандардизације, промоције на ино и домаће тржиште, преко мреже ино и домаће кооперативе, контроле, до финализације посла.

Предности малих улога
Носиоци посла, инвеститори, и касније и оператери би били приватници, појединци или породице, који би сами инвестирали у свој посао, себе и своју породицу упослили, а почесто на овај начин решавали и своје стамбено питање.
Анимирањем неколико стотина малих инвеститора који би сами, на свој ризик, али и у своју корист, уложили свој новац, у интересантан и добро маркетиншки, логистички и организационо координиран пројект који има перспективу, значи да би се преко малих играча и малих улога дошло до велике инвестиције, без тражења неког великог играча који узгред поставља велике услове и још тражи велике субвенције.

2

3

4

5

У горе приложеном каталогу приказане су виле, /*значи не палате, не замкови већ виле умерених површина, које се изнајмљују туристима на седам дана и чији закуп за тај период износу од 600 еура па надање/* које су претежно лоциране у *брдовито-брежуљкастим пределима* Тоскане, који, као што претходно рекосмо, личе на пределе Шумадије.

ДА ЛИ ЈЕ МОГУЋЕ РЕАЛИЗОВАТИ ОВАЈ ПРОЈЕКТ

Погледајмо поново каталог!
Да ли нешто примећујемо.

Да ли има код нас оваквих вила! Има. Додуше можда су куће мало другачијег стилског облика, можда естетски мање захтевне, али оваквих габарита свакако има, почесто и по селима.

А да ли има овако уређених дворишта! Наша дворишта су углавном скучена, непланска, китњаста, али се и то мења. Ако погледамо домаће сајтове, видимо да и тога има, не нешто много, у задње време све више, и то не само оних који су део туристичке понуде, већ свакодневне кућне естетике. Посебно дворишта долазе до изражаја у руралним пределима где већ имамо простране неговане травњаке.

А шта је са базенима, кућним, породичним. Има ли њих код нас као ових у каталогу! Погледајмо поново каталог. Ако малопре нисте приметили посебне разлике, сада погледајте слику 3, 4, 5, на првој страни каталога. То су слике вила и базена из Србије, које су намерно убачени међу слике тосканских виле. Да ли се разликују много једни од других. Ако изузмено слику /бр. 3/ приватног базена из Врњачке Бање, јер тамо због туризма има и вила, а у задње време и приватних

базени и виле Врњачке Бање

базена, /као и у неким другим местима, а у неким деловима Београда већ деценијама/, куриозитет је да су виле са базенима на сликама 4 и

5 /прва страна каталога/ из села Мале Врбице и Овсишта у Шумадији, и да се већ туристички комерцијализују.

Овсиште http://www.suncanibreg.net/

Мала Врбица http://www.kucacolovica.com/

Ето заправо, ова два шумадијска примера су пионири онога што би чинио реализовани пројект **500 вила Шумадије***.

**наравно инспирације у погледу локације /углавном на врховима брда и брежуљака, због визиторско-панорамске пројекције /, стила, колорита, естетике, екстеријера, пејзажне дворишне декорације, итд., што све укупно подиже вредност читавог комплекса, а не чини велики додатни трошак, треба користити од оних који су већ одавно мајстори у томе, Италијана, Француза, Немаца*

ИМА ЛИ ПАРА ЗА "ВИЛЕ ШУМАДИЈЕ"

Један податак каже да у Београду има 100.000 станова чији власници нису из тог града, нити ту живе, већ су ту инвестирали ради изнајмљивања, односно профита. Значи није им било понуђено нешто друго. Говоримо о малим инвеститорима. Сада мали инвеститори све више инвестирају у Златибор или Врњачку Бању у апартмане или станове, јер са експанзијом туризма, тамо виде профит. Зашто не би и у Виле Шумадије? Наши људи који живе у иностранству, у урбаним, развијеним срединама, пошто су решили егзистенцијалне проблеме, повратком, углавном купују станове у Београду, и то по прескупој цени, иако нерадо, јер би многи радо живели, /па и у миру радили/, у природи и конфору као што су у тим земљама живели. Многи, па рецимо можда и војни пензионери би пре живели у некој бањи или туристичком месту, али Србија једноставно не нуди, или до скоро није нудила урбану и економску алтернативу, до ону коју даје Београд. Због накарадног вредносног система, вредност двособног стана у Београду вреди више него велика кућа са окућницом у урбаним, а поготово у руралним пределима Србије. Многи би продали те станове, и прешли у природније и конфорније услове других средина, кад би се створила урбана и економска претпоставка. Зато се као озебло сунце чека регионализација и децентрализација. И овакви пројекти! Неки би продали своју или део своје имовине јер би можда у овом пројекту видели своју пословну шансу, а некима би једноставно пријао живот у конфору природе и прилика за активан пензијски живот. Опет, многи сељани би сигурно у оваквим пројектма видели шансу да заокруже свој производи циклус на трпезама гостију своје виле, или неке друге виле, итд. Побуда има разних, а у шароликој лепези мотива, паре сигурно не би биле проблем. Само је битно да се све озбиљно прихвати, и да се јединствено наступа, на челу са државом, за почетак.

Vile ŠUMADIJE©

Poziv zainteresovanim privatnim licima i pravnim subjektima, kojima je projekt interesantan da se jave, kako bismo se zajedno organizovali i pokrenuli proces traženja modaliteta njegove realizacije.

RIO SR.CE
Razvojna **I**nicijativa **O**blasti **SR**bija **CE**ntar
www.plavosrce.com
e-mail rio@plavosrce.com